

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 178/2021-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného spoločnosťou Marián Galbavý, advokátska kancelária s. r. o., Kapitulská 6, Trnava, v menej ktorej koná konateľ a advokát Mgr. Ing. Marián Galbavý, proti postupu Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Ek 112/2017 a jeho uzneseniu z 10. januára 2019 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 5. marca 2019 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku a na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) v konaní označenom v záhlaví tohto uznesenia a jeho uznesením č. k. 4 Ek 112/2017 z 10. januára 2019. Sťažovateľ zároveň požaduje priznať mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 15 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a napadnutého uznesenia vyplýva, že okresný súd na základe návrhu oprávnených (maloletých detí sťažovateľa, pozn.) vedie od 25. septembra 2017 proti sťažovateľovi ako povinnému exekúciu, a to pre vymoženie zmeškaného výživného v celkovej sume 11 520 eur, ktoré bolo oprávneným priznané rozsudkom Okresného súdu Trnava č. k. 13 P 27/2012-18 z 9. mája 2012, právoplatným 25. mája 2012 a vykonateľným 16. júna 2012 (ďalej len „exekučný titul“).

3. O návrhu na zastavenie exekúcie, ktorý sťažovateľ podal 9. októbra 2017 súdnemu exekútorovi, rozhodol okresný súd uznesením č. k. 4 Ek 112/2017 z 15. februára 2018 (ďalej aj „uznesenie vyššieho súdneho úradníka“ alebo „uznesenie o čiastočnom zastavení exekúcie“) tak, že zastavil exekúciu v časti vymožená výživného v sume 11 200 eur. Okresný súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že sťažovateľ nebol povinný v období od septembra 2012 do augusta 2015 platiť oprávneným výživné, keďže rodičia maloletých detí obnovili v tomto období spolužitie, a teda boli podľa názoru súdu jednoznačne splnené podmienky spoločného hospodárenia, čím sa exekučný titul stal neúčinným. Pri svojom rozhodovaní okresný súd vychádzal z § 61k ods. 1 písm. d) Exekučného poriadku.

4. Predmetné uznesenie napadli prostredníctvom zákonnej zástupkyne oprávnení, a to sťažnosťou zo 14. marca 2018, o ktorej rozhodol okresný súd konajúci sudkyňou napadnutým uznesením tak, že zmenil uznesenie vyššieho súdneho úradníka a návrh sťažovateľa na zastavenie exekúcie zamietol. Okresný súd zistil, že vyšší súdny úradník nezastavil exekúciu v celom rozsahu, ale len v časti 11 200 eur, čo však nijakým spôsobom neodôvodnil a z tohto dôvodu je podľa názoru súdu uznesenie vyššieho súdneho úradníka v tejto časti absolútne nepreskúmateľné.

5. Okresný súd mal v predmetnej veci preukázané, že k obnoveniu spolužitia medzi sťažovateľom a matkou oprávnených v rozhodnom období naozaj došlo, a nepovažoval túto skutočnosť za spornú, zdôraznil ale, že samotná skutočnosť, že rodičia detí spolu žijú v jednej domácnosti, ešte neznamená, že si každý z nich plní aj vyživovaciu povinnosť voči svojim deťom.

6. Okresný súd po preskúmaní sťažnosťou napadnutého uznesenia a tvrdení oprávnených prezentovaných v podanej sťažnosti konštatoval, že je potrebné ju považovať za dôvodnú, keďže z dôkazov predložených sťažovateľom vôbec nevyplývalo, že by si počas obnoveného spolužitia s matkou oprávnených zároveň plnil svoju vyživovaciu povinnosť voči oprávneným alebo že by s matkou oprávnených aj skutočne spoločne hospodáril. Okresný súd poukázal na tú skutočnosť, že pravidelné splácanie úveru, ktorý bol sťažovateľovi poskytnutý na kúpu bytu, ktorý je v jeho výlučnom vlastníctve, prípadne platenie úhrad v súvislosti s užívaním tohto bytu, hoci v ňom počas rozhodného obdobia oprávnení bývali, nemožno považovať za spoločné hospodárenie a najmä nie za plnenie vyživovacej povinnosti voči maloletým, ktorá zahŕňa zaobstarávanie, resp. uspokojovanie všetkých potrieb dieťaťa (náklady na stravu, bývanie, zdravotnú starostlivosť, lieky, ošatenie, hygienické potreby, cestovné, školské potreby, aktivity voľného času a iné), teda osobných potrieb v tomto prípade oprávnených.

7. Okresný súd uzavrel, že sťažovateľ ako povinný neunesol dôkazné bremeno, keď nepreukázal, že počas spolužitia s matkou oprávnených sa skutočne podieľal aj na nákladoch vynaložených v prospech maloletých.

8. Vzhľadom na to, že sťažovateľ ako povinný v exekučnom konaní mal preukázať, že povinnosť vyplývajúca mu z exekučného titulu zanikla, čo však hodnoverne neurobil, okresný súd návrh sťažovateľa na zastavenie exekúcie zamietol. Predmetné uznesenie nadobudlo právoplatnosť 16. januára 2019.

II. Argumentácia sťažovateľa

9. Sťažovateľ podporuje dôvodnosť podanej ústavnej sťažnosti v niekoľkých nasledujúcich argumentačných celkoch:

a) okresný súd vec nesprávne právne posúdil a rozhodol v priamom rozpore s judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, na ktorú sťažovateľ poukazuje a podľa ktorej je obnova spoluzitia rodičov v spoločnej domácnosti právne významnou skutočnosťou, v dôsledku ktorej zaniká účinnosť rozhodnutia o úprave práv a povinností k maloletým deťom. Sťažovateľ tvrdí, že okresný súd citovanú judikatúru nerešpektoval a vo svojom názore sa od nej bezdôvodne odklonil.

b) okresný súd nedostatočne zistil skutkový stav a dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, keď nemal za preukázané, že sťažovateľ plnil počas obnoveného spoluzitia vyživovaciú povinnosť, aj napriek skutočnosti, že takéto tvrdenie je v priamom rozpore s listinnými dôkazmi predloženými v konaní,

c) okresný súd rozhodol formalisticky, keď nevyhovel jeho návrhom na vykonanie dôkazov (vypočutie svedkov, pripojenie vyšetrovacieho spisu Okresného riaditeľstva Policajného zboru Trnava ČVS: ORP-1431/4-VYS-TT-2015), v dôsledku čoho považuje napadnuté uznesenie za arbitrárne a nepreskúmateľné.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Ústavná sťažnosť sťažovateľa nebola po jej doručení pridelená sudcovi spravodajcovi, až následne 17. októbra 2019 bola v súlade s čl. X bodom 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov pridelená sudcovi spravodajcovi Milošovi Maďarovi a v zmysle čl. II bodu 3.1 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2021 do 31. decembra 2021 prerokovaná v prvom senáte ústavného súdu v zložení uvedenom v záhlaví tohto uznesenia.

11. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je namietané porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru), základného práva vlastníť majetok (čl. 20 ods. 1 ústavy) a práva na ochranu majetku a na pokojné užívanie majetku (čl. 1 dodatkového protokolu) uznesením okresného súdu, ktorým zmenil uznesenie vyššieho súdneho úradníka o čiastočnom zastavení exekúcie a rozhodol o zamietnutí návrhu sťažovateľa na zastavenie exekúcie.

12. Pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je úlohou ústavného súdu posúdiť, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie:

13. Ústavný súd v úvode tejto časti odôvodnenia konštatuje, že v danej veci je dvojmesačná lehota na podanie ústavnej sťažnosti proti predmetnému uzneseniu okresného súdu vyplývajúca z § 124 zákona o ústavnom súde vzhľadom na dátum jeho doručenia právnomu zástupcovi sťažovateľa (14. januára 2019, pozn.) zachovaná.

14. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru opakovane judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

15. Ešte pred tým, ako sa ústavný súd bude zaoberať podstatnou argumentáciou sťažovateľa obsiahnutou v ústavnej sťažnosti, považuje za potrebné zdôrazniť, že ho nemožno považovať za ďalšiu „superrevíziu“ inštanciu v systéme justície. Ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) stojí ústavný súd mimo sústavu všeobecných súdov, a preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať skutkové a právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, s výnimkou ich arbitrárnosti alebo zjavnej neodôvodnenosti majúcej za následok porušenie základného práva alebo slobody (obdobne napr. I. ÚS 13/00, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06).

16. V intenciách označenej judikatúry pristúpil ústavný súd k posúdeniu námietok sťažovateľa smerujúcich proti napadnutému uzneseniu okresného súdu, ktorým sudkyňa rozhodla o sťažnosti podanej proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka a o zamietnutí návrhu sťažovateľa na zastavenie exekúcie. Ústavný súd sa pritom podrobne oboznámil nielen s obsahom napadnutého uznesenia, ale aj s obsahom uznesenia vyššieho súdneho úradníka, a zistil, že námietky sťažovateľa o nesprávnosti záverov okresného súdu v súvislosti s tým, že nemal vyhovieť sťažnosti oprávnených, neobstoja a treba ich posúdiť ako zjavne neopodstatnené.

17. Pokiaľ ide o tvrdenie sťažovateľa, že okresný súd vec nesprávne právne posúdil a rozhodol v priamom rozpore s judikatúrou, ústavný súd poukazuje na odôvodnenie napadnutého uznesenia (body 20 až 22), v ktorom okresný súd zdôraznil, že exekučný titul sa stane neúčinným len vtedy, ak dôjde k obnoveniu všetkých funkcií spolužitia rodičov vo vzťahu k maloletému dieťaťu. Musí ísť teda o také spolužitie, pri ktorom dochádza k plneniu všetkých rodičovských povinností vrátane vyživovacej. Okresný súd nemal pochybnosť, že k obnove spolužitia medzi sťažovateľom a matkou oprávnených došlo, ale podľa názoru súdu sťažovateľ nepreukázal, že si počas tohto obdobia riadne plnil všetky svoje povinnosti voči oprávneným vrátane povinnosti vyživovacej.

18. V súvislosti s námietkou sťažovateľa, že okresný súd nedostatočne zistil skutkový stav a dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, ústavný súd hodnotí, že okresný súd v bode 24 napadnutého uznesenia správne poukázal na § 61k ods. 2 Exekučného poriadku (povinnosť povinného v lehote do 15 dní od doručenia upovedomenia o začatí exekúcie uplatniť všetky právne skutočnosti, ktoré nastali ku dňu podania návrhu na vykonanie exekúcie) a uzavrel, že všetky skutočnosti, ktorými sťažovateľ dôvodí, mu boli známe a mal ich preukázať už vo svojom návrhu na zastavenie exekúcie.

19. Vo vzťahu k nepripojeniu vyšetrovacieho spisu okresný súd uviedol, že ani uznesenie o zastavení trestného stíhania sťažovateľa za prečin zanedbania povinnej výživy nie je hodnoverným dôkazom preukazujúcim plnenie vyživovacej povinnosti sťažovateľom ako povinným a spoločného hospodárenia počas obnoveného spolužitia s matkou oprávnených.

20. Ústavný súd v nadväznosti na uvedené konštatuje, že nezistil, že by výklad a závery okresného súdu v napadnutom uznesení boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Okresný súd konajúci sudkyňou jasne a zrozumiteľne vysvetlil dôvody, pre ktoré sa stotožnil s tvrdeniami oprávnených v podanej sťažnosti a pre ktoré bolo na mieste zamietnutie návrhu sťažovateľa na zastavenie exekúcie.

21. Podľa názoru ústavného súdu nemožno závery, ku ktorým okresný súd vo veci sťažovateľa dospel, označiť za svojvoľné (arbitrárne), ktoré by mohli vyvolať účinky nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 ústavy (a čl. 6 ods. 1 dohovoru), práve naopak, ústavný súd ich považuje za ústavne udržateľné. Okresný súd v napadnutom uznesení zrozumiteľne a bez zjavných logických protirečení vysvetlil dôvody, pre ktoré sťažnosti oprávnených vyhovel a zmenil uznesenie vyššieho súdneho úradníka. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nestačí na prijatie záveru o zjavnej arbitrárnosti napadnutého uznesenia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom.

22. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, IV. ÚS 16/04, I. ÚS 27/04, II. ÚS 1/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

23. V okolnostiach prerokovanej veci je podstatné, že napadnuté uznesenie okresného súdu nenesie znaky svojvoľnosti ani arbitrárnosti, nie je v nesúlade s platnou právnou úpravou ani nepopiera zmysel aplikovanej právnej úpravy týkajúcej sa exekučného konania a predovšetkým obsahuje dostatočne náležité a zrozumiteľné vysvetlenie svojich právnych záverov. Z ústavnoprávneho hľadiska niet v takýchto prípadoch žiadneho dôvodu na spochybňovanie alebo prehodnocovanie záverov všeobecného súdu.

24. Ústavný súd preto dospel pri predbežnom prerokovaní tejto časti ústavnej sťažnosti k záveru, že medzi napadnutým uznesením okresného súdu a obsahom namietaných práv neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok a práva na ochranu majetku a na pokojné užívanie majetku:

25. K namietanému porušeniu týchto práv je potrebné uviesť, že sťažovateľ namieta ich porušenie v spojení alebo v nadväznosti na namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade nedošlo k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako ani k porušeniu práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod III.1 tohto uznesenia), je zjavné, že nemohlo dôjsť ani k porušeniu týchto označených práv.

26. Ústavný súd preto aj túto časť ústavnej sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu označeným uznesením okresného súdu, pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 5. mája 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu